

Vergaderjaar 2005–2006

23 490

Ontwerpbesluiten Unie-Verdrag

Nr. 402

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 16 januari 2006

De vaste commissie voor Justitie¹ en de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties² hebben op 30 november 2005 overleg gevoerd met minister Donner van Justitie en minister Verdonk voor Vreemdelingenzaken en Integratie over:

- **geannoteerde agenda JBZ-Raad d.d. 1 en 2 december 2005 (23 490, nr. 396);**
- **aanvullende geannoteerde agenda JBZ-Raad d.d. 1 en 2 december 2005);**
- **verslag van de JBZ-Raad van 12 oktober 2005 (23 490, nr. 395).**

Van het overleg brengt de commissie bijgaand stenografisch verslag uit.

De **voorzitter**: Welkom. Wij spreken over de agenda van de JBZ-Raad die op 1 en 2 december plaatsvindt.

Van de zijde van de Kamer zijn op dit moment drie woordvoerders aanwezig: de heer De Wit namens de SP, mevrouw Jonker namens het CDA en ikzelf namens de PvdA. En twee ministers.

Minister **Donner**: Wij zijn in ieder geval goed vertegenwoordigd.

De **voorzitter**: Zeker, maar wij ook. Het gaat in dit huis om de kwaliteit. De kwantiteit betekent niet altijd veel. Laten wij snel beginnen. Het is een uitgebreide agenda.

De heer **De Wit** (SP). Mag ik, gelet op het aantal Kamerleden, uitgaan van een half uur spreektijd ieder?

Van der Staaij (SGP), Luchtenveld (VVD), Wilders (Groep Wilders), De Pater-van der Meer (CDA), Duyvendak (GroenLinks), Spies (CDA), Eerdmans (LPF), Sterk (CDA), Van der Ham (D66), Haverkamp (CDA), Van Fessem (CDA), Smilde (CDA), Straub (PvdA), Nawijn (LPF), Boelhouwer (PvdA), Dubbelboer (PvdA), Van Hijum (CDA), Van Schijndel (VVD), Irrgang (SP).

Plv. leden: Klaas de Vries (PvdA), Dijsselbloem

(PvdA), Fierens (PvdA), Halsema (GroenLinks), Weekers (VVD), Slob (ChristenUnie), Hirsi Ali (VVD), Szabó (VVD), Rambocus (CDA), Van Gent (GroenLinks), Çörüz (CDA), Van As (LPF), Van Haersma Buma (CDA), Koşer Kaya (D66), Knops (CDA), Van Bochove (CDA), Algra (CDA), Hamer (PvdA), Hermans (LPF), Leerdam (PvdA), Wolfsen (PvdA), Eski (CDA), Van der Sande (VVD), Kant (SP), Balemans (VVD), De Wit (SP).

¹ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), Klaas de Vries (PvdA), Van Heemst (PvdA), Vos (GroenLinks), Rouvoet (ChristenUnie), De Wit (SP), Albayrak (PvdA), Luchtenveld (VVD), Wilders (Groep Wilders), Weekers (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), voorzitter, Çörüz (CDA), Verbeet (PvdA), ondervoorzitter, Wolfsen (PvdA), Jan de Vries (CDA), Van Haersma Buma (CDA), Eerdmans (LPF), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Varela (LPF), Van Fessem (CDA), Straub (PvdA), Nawijn (Groep Nawijn), Van der Laan (D66), Visser (VVD), Azough (GroenLinks), Van Egerschot (VVD).

Plv. leden: Jonker (CDA), Dijsselbloem (PvdA), Timmer (PvdA), Halsema (GroenLinks), Van der Staaij (SGP), Van Velzen (SP), Tjon-A-Ten (PvdA), Van Baalen (VVD), Blok (VVD), Hirsi Ali (VVD), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Jager (CDA), Van Heteren (PvdA), Arib (PvdA), Buijs (CDA), Sterk (CDA), Kraneveldt (LPF), Joldersma (CDA), Van As (LPF), Ormel (CDA), Van Dijken (PvdA), Lambrechts (D66), Van Schijndel (VVD), Karimi (GroenLinks), Örgü (VVD), Kalsbeek (PvdA), Vergeer (SP).

² Samenstelling:

Leden: Kalsbeek (PvdA), Van Heemst (PvdA), Noorman-den Uyl (PvdA), voorzitter, Vos (GroenLinks), Van Beek (VVD), ondervoorzitter,

De **voorzitter**: Dat dacht ik niet. Begint u maar.

De heer **De Wit** (SP): Voorzitter. Ik wil, neen ik moet, mij tot een aantal onderwerpen beperken.

Ik begin met de minimumnorm voor de asielprocedure, waarover wij al eerder hebben gesproken. Ik heb bij die gelegenheid namens mijn fractie de vrees uitgesproken dat het werken met minimumnormen ertoe zou leiden dat wij onder de Nederlandse Vreemdelingenwet een aantal lagere normen zouden krijgen. Mijn fractie gaat ervan uit dat juist ten aanzien van asielprocedures zorgvuldigheid dient te worden betracht en dat de vraag of sprake is van een asielverzoek dat op grond van de nationale en internationale wetgeving is gerechtvaardigd heel nauwkeurig dient te worden bekeken. Wij zien dat in ieder geval sprake is van een aantal afspraken. Ik wil even terugkijken naar het debat dat wij op 10 februari 2004 over dit onderwerp met de minister hebben gevoerd. De minister zei bij die gelegenheid, naar aanleiding van de opvatting die ik zojuist heb herhaald, dat zij zo hoog mogelijk wilde uitkomen. Zij zei te streven naar zo hoog mogelijke normen. Ik vraag daarom aan de minister wat haar mening is over het resultaat dat nu voorligt. Zij koppelde het streven naar minimumnormen en de steun voor het idee van de minimumnormen aan de conceptgrondwet voor Europa. Nu deze niet doorgaat, is het de vraag of de minister op dit moment toch nog meer ruimte ziet. Het voorstel is van meerdere kanten bekritiseerd. De UNHCR heeft er duidelijke kritiek op geuit. De European Council on Refugees eveneens.

Ten aanzien van de lijst van veilige landen wil ik een aantal opmerkingen maken. Er is sprake van een enorme verzwaring van de bewijslast aan de kant van de vreemdeling. Het is de vraag of het een asielzoeker nog zal lukken de bewijslast in te brengen tegen een land dat op deze lijst staat. Hoe ziet de minister dit? De moeilijkheden ten aanzien van beroep blijven overeind. Er is geen automatisch recht op rechtsbijstand. Nederland heeft dat wel gewild en wil dat nog steeds, maar een automatisch recht op rechtsbijstand wordt niet verleend. Ook tolken in de eigen taal worden niet gegarandeerd. De voormalig hoge commissaris voor de vluchtelingen, Lubbers, heeft de Europese Unie in december 2004 bekritiseerd. Hij meende dat de Europese Unie de verantwoordelijkheid voor asiel afschuift. Volgens hem spreken wij over 350 000 asielzoekers die Europa binnen komen en dat getal klopt natuurlijk. Volgens Lubbers is dat een schijntje, in vergelijking met de aantallen wereldwijd. Ook dat ben ik met hem eens. Hij is van mening dat in ieder geval de snelheid waarmee men tot de minimumnormen wil komen, het respect voor de mensenrechten dreigt te ondergraven en dat de nadruk vooral ligt op het zo snel mogelijk het land uitzetten van mensen, op grond van illegale immigratie. Mijn vraag luidt of de minister deze kritiek van de heer Lubbers kent en wat zij ervan vindt. Het is de vraag wat met deze minimumnormen zal gaan gebeuren. Is bekend welke voorstellen het Europees Parlement nu heeft gedaan en waarom deze zijn afgewezen? Spreken wij van een nieuwe situatie, of is hij eigenlijk hetzelfde gebleven sinds wij hem in februari 2004 hebben besproken?

Mijn tweede onderwerp betreft de dataretentie. Wij hebben dat onderwerp al bij herhaling besproken. De situatie is inmiddels nog gecompliceerder geworden. De Europese Raad houdt nog steeds vast aan het eigen voorstel. Ik herhaal ten aanzien van dat voorstel, dat de noodzaak en de proportionaliteit problemen zijn op grond waarvan mijn fractie er grote bezwaren tegen heeft. Ik heb begrepen dat dit voorstel van de Raad bovendien niet door het Europees Parlement zelf wordt gedragen. Het voorstel van de Raad zal in het Parlement op zoveel tegenstand stuiten dat het waarschijnlijk zal worden afgewezen. Hoe schat de minister dit in? Vanuit het Europees Parlement is de commissie-Liebe met een voorstel gekomen. Dat voorstel gaat minder ver dan het voorstel van de Raad. Maar het stuit naar ik begrijp juist weer op tegenstand van de Raad. Wat is

de situatie op dit moment? Is het juist dat er een voorstel van de Raad ligt dat niet door het Parlement wordt gedragen en een van de commissie-Liebe dat de Raad niet ver genoeg gaat? Wat gaat er nu gebeuren? Het voorstel van de Raad, waarover wij vandaag spreken, zal immers niet door het Parlement worden goedgekeurd.

Er is nog een ander aspect aan deze zaak. In de commissies is een aantal amendementen besproken. In de commissie Imco is uitdrukkelijk over twee aspecten gesproken, te weten de kwestie van de kosten en de kader-richtlijn bescherming persoonlijke gegevens die in voorbereiding is. Te verwachten valt dat het Europees Parlement de kosten in ieder geval wel in beeld zal brengen. Daarnaast wordt nadrukkelijk gevraagd. In hoeverre zal een eventuele besluitvorming over dataretentie worden getoetst aan het nieuwe kaderbesluit met betrekking tot de bescherming van persoonlijke gegevens? Er zou sprake van kunnen zijn dat wij niet verder kunnen, voordat dit kaderbesluit tot stand is gekomen. Er is dus sprake van een heel gecompliceerde situatie. De commissie-Liebe heeft bovendien gezegd dat een rechterlijke machtiging noodzakelijk is voor het opvragen van data. Wat is de mening van de minister daarover? Als dit juist is, heeft dit vergaande consequenties voor Nederland. In ons land zou de rechterlijke machtiging voor het vorderen van telecomgegevens dan in de eigen wetgeving moeten worden ingevoerd. Hoe ziet de minister dit?

Mijn volgende onderwerp is het Bewijsverkrijgingsbevel. Ik stel in ieder geval vast dat dit diep ingrijpt in de Nederlandse rechtsorde. Er worden dwangmiddelen mogelijk gemaakt die niet in onze eigen wetgeving zijn vastgelegd, zoals huiszoeking, het plaatsen van taps en misschien zelfs detentie. Over welke bewijsmiddelen gaat het Bewijsverkrijgingsbevel precies? Zou het moeten leiden tot een aanpassing van de Nederlandse wet? Dringt het niet erg ver door in onze eigen rechtsorde? Hoe beoordeelt de minister de omstandigheid dat een dergelijk bevel kan worden uitgevaardigd door een politiefunctionaris? In Nederland is dit voorbehouden aan de rechter of de Officier van Justitie. Ik meen dus dat sprake is van een zeer ingrijpend voorstel. Ik ben benieuwd hoe de minister dit ziet.

Ten aanzien van de passagiersgegevens loopt een zaak bij het Europees Hof. De advocaat-generaal heeft vorige week zijn conclusie gepresenteerd en heeft geoordeeld dat het besluit tot het doorgeven van passagiersgegevens onrechtmatig is. Wat is in dit stadium het oordeel van de minister daarover? Uit alle debatten hierover weten wij dat de minister over dit punt nooit een duidelijk afkeurende houding heeft aangenomen. Hij heeft er nooit bezwaar tegen gemaakt en is altijd meegegaan met de verzoeken van de Verenigde Staten om deze gegevens uit te wisselen. De kans bestaat dat de rechter zal oordelen in de lijn van de advocaat-generaal. Hoe beoordeelt de minister de situatie op dit moment? Er is al sprake van politiesamenwerking tussen België, Nederland en Luxemburg in Benelux-verband. Ik vraag mij af wat de politiesamenwerking precies zal gaan inhouden. Hoe ver gaat zij? Tot welke terreinen strekt de samenwerking zich uit? Heeft zij ook betrekking op de opsporing?

Een ander agendapunt is de uitwisseling van terrorisme-informatie. Ook daarover wil ik een vraag stellen. Over welke informatie gaat het hierbij precies? Betreft het mensen die het land hebben verlaten? Of gaat het over verdachten? Of ook over niet-verdachten? Ten aanzien van welke personen is het de bedoeling om informatie te gaan uitwisselen? Zal ook gebruik worden gemaakt van informatie van derden? Om welke informatie gaat het? Wij weten niet welke definities van de begrippen «terrorisme» en «terreur» worden gehanteerd. Zolang die begrippen niet duidelijk zijn, moet je je afvragen welke gegevens kunnen worden opgevraagd. In Nederland kennen wij de deelname aan een criminele organisatie reeds. Wat betekent een «criminele organisatie» in het verband van het kaderbesluit deelname aan een criminele organisatie? Ik constateer dat

samenspanning hierin strafbaar wordt gesteld. Maar het is mij niet duidelijk hoe dit wordt gedefinieerd. Wat gebeurt er met verdachten die ervan worden verdacht lid te zijn van een criminele organisatie? Ook in dit kader is sprake van een discussie over minimum- en maximumstraffen. Hoe staat de minister daartegenover? Heeft hij al een standpunt ingenomen? Over welke misdrijven hebben wij het in het kader van dit kaderbesluit?

De **voorzitter**: Ik verzoek u af te ronden.

De heer **De Wit** (SP): Dat kan, want ik ben aan mijn laatste punt toegekomen. In een recent persbericht van de Europese Commissie heb ik gelezen dat deze het strafrecht wil gaan inzetten bij de handhaving van richtlijnen. In een procedure bij het Europees Hof is uitgesproken dat staten die de richtlijnen overtreden, in strafrechterlijk kader moeten worden aangepakt. Is de minister hiervan op de hoogte? De Europese Commissie zou zeven kaderbesluiten willen aanpassen om de strafrechtelijke aanpak mogelijk te maken. Hoe staat de minister hier tegenover? Kan dit zomaar ineens? Hoe ziet de minister de strafrechtelijke handhaving?

Mevrouw **Jonker** (CDA): Voorzitter. Ik zal eerst mijn vragen stellen aan minister Verdonk en daarna aan minister Donner.

Net als de heer De Wit begin ik met de minimumnormen voor de procedures in de lidstaten. Wij vinden de conclusie dat deze niet zouden overeenstemmen met het EVRM heel ernstig. Voor Nederland maken wij ons niet zoveel zorgen. Onze normen voldoen zeker aan de minimumeisen. In onze vergaderingen is al eerder naar voren gebracht dat wij ernstige twijfels hebben over andere lidstaten. Het moet voor de Europese Unie heel belangrijk zijn dat hieraan wordt voldaan en dat geen enkel land onder de minimale normen blijft. Ik vraag mij af wat het oordeel van de minister is over het feit dat de Europese Raad het advies van het Europees Parlement niet overneemt.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Ik zou graag horen wat de politieke conclusie van het CDA is. Betekent dit dat ook het CDA zegt dat de richtlijn op deze manier niet mag worden aangenomen en dat Nederland zich van instemming zal moeten onthouden?

Mevrouw **Jonker** (CDA): Volgens mij is dit helemaal niet aan de orde. Ik kan er nog niets over zeggen. Maar het belang is te groot om er helemaal niets over te zeggen. Ik verzoek de minister aan te geven in hoeverre hij er nog invloed op kan uitoefenen.

Naar aanleiding van agendapunt 6 neem ik de ruimte om iets te zeggen over het groenboek Economische migratie. Wij hebben daar een tijdje geleden over gesproken. Ik wil het opnieuw aan de orde stellen, naar aanleiding van een persbericht dat onze fractie heel verontrustend vond. Het lijkt alsof het standpunt dat in het Europees Parlement lijnrecht staat tegenover dat van een meerderheid die zich volgens ons in het eerdere algemeen overleg had afgetekend voor het standpunt van het kabinet. Ik ga ervan uit dat dit nog steeds het kabinetsstandpunt is. Hier past naar onze mening voorzichtigheid en een nauwlettende controle van wat er op dit onderwerp in Brussel exact gebeurt om niet voor voldongen feiten te worden geplaatst die wij nooit hebben gewild. Wat is het risico dat wij op dit terrein met iets uit Brussel zullen worden geconfronteerd dat wij echt niet willen? Indien de minister het persbericht niet kent, kan ik hem dit overhandigen. Tot zover mijn vragen aan minister Verdonk.

Agendapunt 2g gaat over de peer evaluations. Bij de begrotingsbehandeling vorig jaar hebben wij de informatie-uitwisseling als hoogste prioriteit gesteld. Het is jammer dat deze nog steeds problemen lijkt te geven. Belangrijker is wat er concreet zal worden verbeterd; elders, maar vooral in Nederland. Wat behelzen de aanbevelingen voor Nederland? Wij zijn

blij dat het informatiesysteem van Europol nu eindelijk eens wordt opgeleverd. Zoals bekend hebben wij daarover eerder vragen gesteld. Dat informatiesysteem kan alleen maar functioneren, als andere lidstaten bereid en in staat zijn om het systeem daadwerkelijk met informatie te voeden. Heeft de verplichtstelling van informatie-uitwisseling al zichtbaar tot een betere beschikbaarheid van informatie geleid? Een andere vraag over dit onderwerp is, wanneer de fundamentele discussie over het rapport van de Vrienden van het voorzitterschap – zoals het zo mooi wordt genoemd – en de invloed van dit rapport op andere dossiers zal worden gevoerd.

De **voorzitter**: Dat punt is afgevoerd van de agenda.

Mevrouw **Jonker** (CDA): Excuus. Wij verzoeken binnenkort weer een brief te ontvangen over de stand van zaken ten aanzien van het Europees terrorismebeleid, waarin de best practices uit de peer evaluation worden belicht.

Punt 5 had ik zojuist overgeslagen. Dit is nog een vraag voor minister Verdonk. Het punt is van de agenda afgevoerd. Komt dat vanwege de voortgang van het project, of is er een andere reden voor?

De bijdrage van Nederland aan punt 8, Afghanistan en drugs, vermeldt dat de relatie met andere lidstaten aanzienlijk kan worden genoemd. Wij vragen ons af, of er geen pleidooi aan de andere lidstaten op zijn plaats is. Over het belang van de inzet van alle lidstaten op dit terrein kan immers niet worden getwist. Gezien het rapport van Europol dat stelt dat drugs, naast mensensmokkel, de grootste impact hebben op de Europese Unie, lijkt een pleidooi aan de andere lidstaten om hierop meer inzet te leveren op zijn plaats.

Wij zijn blij dat de minister positief staat tegenover de inbreng van het Europees Parlement ten aanzien van de dataretentie. Hij schrijft de nodige flexibiliteit te willen betrachten. Wat houdt dat concreet in, in het licht van de opmerking dat een groot aantal lidstaten te kennen heeft gegeven overwegende bezwaren te hebben tegen de inbreng van het Europees Parlement? Wat in de geannoteerde agenda staat opgenomen met betrekking tot de hoofdlijnen van de voorzitter, lijkt ons erg veel individuele ruimte te laten aan de lidstaten. De beoogde intentie en meerwaarde van de harmonisatie wordt op deze manier teniet gedaan. Ik hoor graag de reactie van de minister hierop.

Een hartenkreet van mijn kant, die ik ook al eerder naar voren heb gebracht, betreft het overleg van het ministerie met de providers. Mij wordt gezegd dat dit een zeer eenzijdig karakter heeft. Wij zouden dat heel jammer vinden. Als het besluit in de Europese Raad wordt genomen, moeten wij immers met elkaar verder samenwerken op het gebied van de implementatie. Wij bepleiten een structureel en goed overleg, waarin ook door de providers informatie en suggesties kunnen worden ingebracht. Het mag niet alleen maar zo zijn dat de overheid vraagt en de providers moeten draaien.

In agendapunt 13 over het Bewijsverkrijgingsbevel is opgenomen dat politionele samenwerking wordt uitgesloten. In onze ogen lijkt dat een afkalving van de intentie van het ontwerp-kaderbesluit. Ervaart de minister dit ook zo? Mochten wij in een later stadium nog besluiten over het bewaren van de historische gegevens, kunnen deze dan nog worden toegevoegd? Naar onze mening is dit wel wenselijk.

De heer **Weekers** (VVD): Voorzitter. Ook ik zal beginnen met de onderdelen voor minister Verdonk.

Het eerste is onderdeel 2c van de agenda. Daarin wordt een kader geschapen voor integratiebeleid voor etnische minderheden in de lidstaten en ondersteuning van het beleid op Europees niveau. Waarom is het eigenlijk noodzakelijk om dit op Europees niveau te organiseren? Er

wordt onder meer voorgesteld om migrantenorganisaties op te richten en meer mogelijkheden te bieden voor taalcursussen. Wat is de status van dit kader? Hoe verhoudt dit zich tot het Nederlandse beleidskader? Kan de minister de garantie geven dat de lidstaten – en in ieder geval Nederland – optimale vrijheden hebben om het eigen beleid voort te zetten? Er is sprake van een globale benadering van de integratie als follow-up van de informele top van Hampton Court. Er wordt gezegd dat het spookt in Hampton Court. Wij willen in ieder geval niet dat het gaat spoken op het gebied van het Europees migratiebeleid. Dat is de minister bekend. De VVD-fractie wil daarom graag inzage in de tussentijdse rapportage van de Europese Commissie aan de Raad, die wordt aangekondigd. Wij willen ook graag weten voor welke concrete activiteiten Nederland zich op dit gebied zal inzetten. Ik verzoek de minister om op de JBZ-Raad geen enkele toezegging te doen die gaat in de richting van een communautair immigratie- en integratiebeleid. Ik vraag de minister deze toezegging hier heel nadrukkelijk te doen. Anders moet ik overwegen op dit punt met een motie te komen.

Op een aantal terreinen zien wij dat de Europese trein voort dendert, maar dat wij elke keer meer grip verliezen. Mijn fractie wil dat voorkomen. Ik kom daarop dadelijk bij de onderwerpen voor minister Donner nog terug. Ook op zijn terrein ligt een aantal punten, waarvan mijn fractie vindt dat de Europese bemoeienis veel te ver gaat.

Ik kom nu toe aan de onderdelen die minister Donner regarderden.

Op de a-lijst staat de georganiseerde criminaliteit onder agendapunt 2e. Wij moeten constateren dat in Europa steeds vaker rapporten verschijnen over ontwikkelingen in de criminaliteit. Nu is er een rapport verschenen over de georganiseerde criminaliteit. In de geannoteerde agenda lees ik dat dit rapport niet zal worden gebruikt om prioriteiten vast te stellen. Wat gebeurt er dan wel met het rapport? Meer specifiek: welke consequenties trekt Nederland uit dit rapport? Ik kan mij niet voorstellen dat lijvige rapporten en analyses worden gemaakt, die vervolgens alleen maar in de onderste la verdwijnen.

De evaluatie van de uitwisseling van informatie komt aan de orde bij agendapunt 2g. Er bestaan nog steeds problemen rond de informatie-uitwisseling tussen nationale veiligheidsinstanties. De kwaliteit van de analyses van Europol is wisselend. Dat betekent dat de meest elementaire vorm van Europese samenwerking nog steeds niet op orde is. Wat zijn precies de problemen? Wat gaan wij hieraan doen? Welke inzet zal Nederland tonen? Onderschrijft de regering nog altijd de stelling dat de informatie-uitwisseling op orde zal moeten komen, alvorens de samenwerking kan worden verdiept?

Onder agendapunt 3 op de b-lijst komen de strategie en het actieplan ter bestrijding van radicalisering en rekrutering aan de orde. Dit zal zich richten op islamitisch radicalisme. Nederland heeft hierover recent eigen nota's opgesteld. Beide ministers die nu bij ons aan tafel zitten, hebben een eigen nota over dit onderwerp doen verschijnen. Waarin wijken de Europese initiatieven af van de Nederlandse? Vormen zij hierop een aanvulling? Of zijn zij strijdig met de nationale nota's? Bij de wederzijdse evaluatie van nationale maatregelen ter bestrijding van het terrorisme worden ook aanbevelingen aan Nederland gedaan. In een brief aan de Kamer heeft de regering te kennen gegeven de aanbevelingen over te nemen. Ik verneem vandaag van de minister graag de stand van zaken ten aanzien van deze aanbevelingen.

Onder agendapunt 7 wordt gesproken over samenwerking met andere, niet-EU-landen bij de bestrijding van criminaliteit en terrorisme. In het terrorismedebat heeft mijn fractie erop aangedrongen om bij externe betrekkingen het veiligheidsbeleid uitdrukkelijk aan de orde te stellen. Wij kunnen dus gelukkig zijn met deze ontwikkeling. Het is de vraag of hulpverlening en overeenkomsten afhankelijk kunnen worden gesteld van samenwerking op het gebied van veiligheidsvraagstukken. Ik hoor hierop

graag een reactie. Zal het tegengaan van propaganda-uitzendingen onderdeel worden van de nieuwe strategie? Zal ook het tegengaan van dubbele nationaliteiten er deel van uitmaken?

Wij hebben ons al een aantal maal beziggehouden met de dataretentie. Het is bekend dat mijn fractie gematigd voorstander was van een vorm van dataretentie. Wij hebben gezegd dat sprake moet zijn van een vorm van bewaarplicht, die zeker geen vergaarplicht mag worden. In september hebben wij de minister gezegd dat onze voorkeur uitgaat naar een procedure die via het Commissievoorstel en de democratische controle van het Europees Parlement zou lopen. Ik heb mij toen echter niet daarvan afhankelijk willen stellen, omdat ik de mogelijkheid van een kaderbesluit wilde openhouden, als deze weg tot niets zou leiden. Natuurlijk is dit ook afhankelijk van de inhoud van het kaderbesluit. Inmiddels is er in de juridische commissie van het Europees Parlement gestemd. Het is de verwachting dat op 16 december in Straatsburg plenair zal kunnen worden gestemd. Mijn fractie is van oordeel dat Nederland de lijn moet kiezen om het Commissievoorstel en de route van het Parlement te steunen en de route van het kaderbesluit los moet laten. Als die route in de Raad toch zou worden gevolgd, willen wij dat Nederland daarover een voorbehoud maakt.

Ik kom bij het volgende agendapunt.

De **voorzitter**: U hebt daar nog behoorlijk wat papier.

De heer **Weekers** (VVD): Ik blader door en zal er nog twee punten uithalen. Ik zal het vrij snel doen.

Mijn fractie kan niet instemmen met het voorstel met betrekking tot het Bewijsverkrijgingsbevel. Nederland kan worden gedwongen om dwangmaatregelen in te zetten, die in een vergelijkbaar nationaal geval niet zouden kunnen worden ingezet. Daarmee krijgen wij via de achterdeur zaken binnen in ons systeem, die de wetgever niet heeft gewild. Met ons valt best te praten, wanneer het in het kader van Europese minimumnormen ten aanzien van de Bewijsverkrijging een aantal dingen moeten worden geregeld. Dat mag niet via een kaderbesluit gebeuren. Wij zouden allerlei vage dingen in ons recht binnenkrijgen, die wij niet kunnen overzien en die wij mogelijk helemal niet zouden willen. Mijn fractie maakt hierover een voorbehoud. Ik zie dat ook deze Europese trein verder dendert. Ik verzoek de minister om vandaag afstand te nemen van dit voorstel. Zo niet, dan veronderstel ik dat het goed zou zijn, wanneer wij hierover een motie indienen. Ik meen dat ons standpunt duidelijk is. Het volgende punt betreft de procedurele rechten en strafprocedures binnen de gehele Europese Unie. De volgorde waarin Nederland de zaak heeft aangepakt, vinden wij erg vreemd. De vraagstukken ten aanzien van rechtsgrondslag en subsidiariteit zullen in een later stadium worden bekeken. Eerst wordt gekeken naar de uitvoerbaarheid en de kosten. Dat is toch wel een heel vreemde ontwikkeling! Mijn fractie heeft er geen behoefte aan om dit in een kaderbesluit te regelen. Wij zijn van mening dat het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de jurisprudentie daarover duidelijk genoeg zijn. In EU-context hoeven wij op dit terrein niets nader te regelen. Indien men er toch verder over zou willen spreken, moet dit wel in de juiste volgorde gebeuren. Je moet dan kijken naar de subsidiariteit en de rechtsgrondslag. Daarna kun je pas verder spreken over een eventuele nadere uitwerking en over het kostenaspect. Ik ben benieuwd naar de antwoorden en toezeggingen van de ministers.

De **voorzitter**: Mevrouw Vos wil u een vraag stellen.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Wanneer de heer Weekers tenminste is uitgesproken.

De heer **Weekers** (VVD): Ik wil ten slotte nog iets zeggen over de mediation in burgerlijke en handelszaken. Ik begrijp dat Nederland dit voorstel buiten de deur wil houden. Ik zie niet in wat Europa op dit terrein zou moeten regelen. Ik zie ook niet in waarom Europa meent dat wij bijvoorbeeld een authentieke akte verplicht zouden moeten stellen. Wij bepleiten dat de ontwikkelingen op het gebied van mediation eerst wat verder gedijen. Daarna praten wij wel verder. Eerst op nationaal vlak.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Ik heb een korte vraag. Even geleden maakte de heer Weekers een interessante opmerking over de dataretentie. Begrijp ik het goed dat hij stelt dat de weg via de Raad moet worden gestopt en dat het een zaak moet zijn van de Commissie en het Parlement? Zegt hij een voorbehoud te maken bij elke voortgang langs de weg van de Raad, omdat hij deze niet ziet zitten?

De heer **Weekers** (VVD): Met de kanttekening die ik heb gemaakt, voor het geval het Commissievoorstel door het Europees Parlement zou worden afgestemd. Dan mag het niet gebeuren dat er geen enkel Europees voorstel voor dataretentie voorhanden is. In dat geval moeten wij toch maar via deze alternatieve route verder gaan. Gelet op de stemming in de juridische commissie ga ik hier niet van uit. Het Europees Parlement is van heel ver gekomen. Men heeft zich heel constructief opgesteld. Ik vind daarom dat hun route moet worden bewandeld en dat de discussie over het kaderbesluit op dit moment moet worden gestaakt, of in ieder geval geschorst. Als het Commissievoorstel door het Parlement wordt aangenomen, kan het kaderbesluit worden afgevoerd. Ik veronderstel hiermee de route helder te hebben geschetst.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Voorzitter. Allereerst wil ik enkele opmerkingen maken over de richtlijn minimumnormen voor asielprocedures, agendapunt 2d. Deze ontwerprichtlijn is een voorbeeld van hoe EU-besluitvorming naar de mening van GroenLinks niet zou moeten plaatsvinden. Wij zijn groot voorstander van Europese regels over asiel. Harmonisatie van procedures kan ertoe leiden dat in de hele Europese Unie in gelijke mate bescherming wordt geboden. Er moeten dan wel heldere beschermingsarrangementen worden gecreëerd, die echt soelaas bieden voor de asielzoekers. In dit voorstel is daarvan geen sprake meer. Het is inmiddels zodanig uitgedeeled dat organisaties als de UNHCR, Amnesty International en Vluchtelingenwerk Nederland vrezen dat deze richtlijnen überhaupt niet meer voldoen aan het Vluchtelingenverdrag. Sterker nog, dat sommige bepalingen in strijd zijn met dit verdrag. In het Europees Parlement zijn maar liefst 174 amendementen op dit voorstel ingediend. Dan is er toch echt wel iets aan de hand. Geen van de amendementen is overgenomen. Het Europees Parlement heeft zich expliciet het recht voorbehouden om de richtlijn bij het Hof van Justitie aanhangig te maken. De meeste zorgen bestaan over de mogelijkheden om snellere procedures met lagere rechtswaARBorgen toe te passen. Amnesty International constateert dat sommige bepalingen er zelfs toe leiden dat asielzoekers uit asielprocedures kunnen worden gehouden. Overdracht van asielzoekers aan landen buiten de Europese Unie wordt daarnaast vereenvoudigd. Dat maakt de Europese Unie bijzonder kwetsbaar voor refoelment. Wat is belangrijker? Goede harmonisatie met behoud van de rechtsbescherming die het Vluchtelingenverdrag voorschrijft, of dit uiterst moeizaam behaalde politieke akkoord, waarvoor behalve de Europese minister niemand iets koopt? Wij vinden dit werkelijk geen richtlijn waarmee zou moeten worden doorgedaan. Wij zullen ons er met klem tegen verzetten.

Ik heb net een klein interruptiedebatje gevoerd met de woordvoerder van het CDA. Die zei dat het eigenlijk allemaal al was besloten. Maar bij de lijst van a-punten moet deze richtlijn toch nog formeel worden aangenomen?

Er dient dus nog een besluit te vallen. Dan kan dus ook het besluit vallen dat deze richtlijn onder de maat is. Hij voldoet niet en dit kabinet moet dus kunnen zeggen dat wij op deze manier niet tot een gezamenlijke richtlijn kunnen komen. Ik zou hierover graag duidelijkheid krijgen. Anders is ook de hele procedure in het Europees Parlement een wassen neus. Asiel is een kostbaar goed. Fatsoenlijke staten geven er mee aan dat zij rechtsbescherming aan vervolgden willen bieden, tegen overheden die niet veel op hebben met burgerrechtelijke vrijheden. Harmonisatieprojecten zouden dit gedachtegoed moeten koesteren. Het is onaanvaardbaar dat deze richtlijn toestaat om asielprocedures op een laag niveau te houden. Was het niet juist de gedachte dat overal in Europa goede asielbescherming zou worden gegarandeerd en nagestreefd? Wat doen de ministers met alle opmerkingen van bijvoorbeeld de UNHCR over de asielprocedures in Griekenland? Ik verzoek hen daarop een toelichting te geven. Zullen wij onze ministers in de toekomst met grote regelmaat moeten aanspreken op humanitair schrijnende situaties, bijvoorbeeld zoals ten aanzien van Lampeduza en Marokko? Wat is overigens op dit moment de stand van zaken ten aanzien van uitgezette migranten die in de Sahara ronddoelden? Gebeurt het nog steeds, of is er inmiddels een goede oplossing voor gevonden? Tot zover mijn opmerkingen rond de richtlijn.

Mijn tweede onderwerp is het ontwerp-kaderbesluit dataretentie. Daarover is inmiddels, ook in deze commissie en in dit parlement, erg veel gezegd. Vorige week woensdag kreeg het Europees Parlement maar liefst 58 000 handtekeningen tegen de bewaarplicht aangeboden. Er is sprake van een massaal protest tegen het ontwerp-kaderbesluit. GroenLinks zit nog steeds met grote vragen ten aanzien van de rechtsgrondslag, de rechtvaardiging van de inbreuk op de privacy en de betrouwbaarheid van de verkregen internetinformatie. De Europese Unie telt 450 miljoen inwoners. Van al deze burgers moeten telefoon- en internetgegevens worden bewaard. De spreekwoordelijke speld in een hooiberg valt daarbij in het niet. Wij vinden het van belang dat de minister de betekenis van het kaderbesluit, dat nog steeds in de Raad op tafel ligt, helder aangeeft. Wat is de status ervan, nu hierover inmiddels ook in het Europees Parlement wordt gesproken en er een voorstel van de Europese Commissie voorligt? In de juridische commissie van het Parlement is daarover inmiddels gesproken. Gaat de Raad door met het kaderbesluit, als een soort stok achter de deur, als het Parlement niet op tijd tot besluitvorming komt? Wat betekent dit dan precies? GroenLinks is van mening dat een heldere keuze moet worden gemaakt. Wij willen een democratische besluitvorming, met inbreng van het Parlement in de eerste peiler. Wij kiezen duidelijk voor deze weg. Het is niet zinvol – en al helemaal niet chique – om het kaderbesluit als een soort zwaard van Damocles in de lucht te laten hangen in de trant van: als je niet snel besluit, doen wij het lekker toch nog zelf. Hierover moet duidelijkheid komen. Die krijgen wij graag van de minister. Op 28 november heeft de minister een brief aan de Kamer gezonden, waaruit blijkt dat hij de bezwaarplicht nog steeds noodzakelijk en proportioneel acht. De superprivacybeschermers, de Europese Data Protection Supervisor, de heer Hustinckx, is evenwel nog steeds niet overtuigd van de noodzaak van de bewaarplicht. De minister doet dit droogjes af door te zeggen dat deze opmerkingen nuttig kunnen zijn voor de gedachtevorming op Europees niveau. Dat vinden wij eerlijk gezegd niet getuigen van een serieuze blik op de grote weerstanden die bestaan tegen de dataretentie. Niet alleen bij deze belangrijke functionaris, maar ook veel breder in de Europese Unie. Graag hoor ik hierop een reactie van het kabinet. Ik zal afsluiten. Ik sluit mij graag aan bij de vragen die door de SP zijn gesteld over het Europees Bewijsverkrijgingsbevel en de passagiersgegevens. Inmiddels ligt er een belangrijke uitspraak van de advocaat-generaal dat deze overeenkomst van Europa met de Verenigde Staten onrechtmatig is. Wat is de betekenis hiervan? Wij zijn blij met de heldere

reactie die onze minister van Buitenlandse Zaken inmiddels heeft gegeven over de mogelijke CIA-kampen. Wat gaat er vervolgens gebeuren? Zal Nederland actief bijdragen aan het onderzoek dat de Raad van Europa zal doen? Zal Nederland echt alles doen om een serieus onderzoek mogelijk te maken? Wat is de reactie van de minister op het bericht dat ik vandaag in de krant heb gelezen, dat het bestaan van deze kampen door de CIA zelf niet wordt ontkend? Betekent dit dat wij serieus rekening moeten houden met de aanwezigheid van dergelijke kampen in Europa?

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Voorzitter. De onderwerpen die onder de JBZ-Raad vallen, raken het hart van de samenlevingen in de Europese lidstaten. Dat zou je niet altijd zeggen, wanneer je de debatten hoort die wij er met elkaar over voeren. Het zijn vaak technische dossiers die lang slepen. Er worden maar kleine en soms geen vorderingen gemaakt. Standpunten zijn soms vaag, documenten niet openbaar. Het gaat om heel actuele zaken, zoals rechtshandhaving, veiligheid, immigratie en integratie. Discussies die juist nationaal op hoog politiek niveau worden gevoerd en die ook door de samenleving heel belangrijk worden gevonden.

Ik wil graag beginnen met een van deze actuele punten, waarover de afgelopen tijd in de kranten veel te doen is geweest. Waar wordt in Europa de mogelijke aanwezigheid van CIA-gevangenen op Europees grondgebied bij de kop gepakt? Is dat de Algemene Raad? Ik zou denken dat het juist op de JBZ-Raad aan de orde dient te komen. Die gaat immer over de rechtsorde, openbare orde, veiligheid, gevangenen en mensenrechten. Dit lijkt mij bij uitstek een onderwerp waarover de komende JBZ-Raad zich zou moeten uitlaten. Zeker gezien de uitlatingen van Commissaris Frattini dat een lidstaat die dit soort gevangenen toestaat, zijn stemrecht zou moeten verliezen. Dat gaat nogal ver! Gaat de minister het aankaarten, wanneer men er op de Raad niet zelf mee komt? Het is de wens van de PvdA dat hij het uitdrukkelijk op de agenda zet. Wat is zijn mening over de uitspraak van Frattini?

Als je de laatste spreker bent, kun je profiteren van het feit dat er door de andere woordvoerders al heel veel is gezegd. Ik zal mij gemakshalve, maar zeker met het oog op de tijd, aansluiten bij de vragen die door de heer De Wit en mevrouw Vos aan minister Verdonk zijn gesteld. Ten aanzien van de minimumnormen voor asielprocedures zou ik van de minister willen horen wat zij ervan vindt dat het advies van het Europees Parlement in zijn totaliteit door de Raad is afgewezen en hoe zij denkt over een mogelijke gang naar het Europees Hof. Eerder heeft zij ons gezegd de minimale standaard te betreuren. Zij zei dat het beter kan en misschien ook wel beter moet en dat wij van deze minima kunnen afwijken. Ik zou ten aanzien van de globale benadering van migratie graag van de minister willen horen wat het Verenigd Koninkrijk tijdens de top precies heeft opgemerkt over illegale immigratie; vooral de gebeurtenissen in Marokko, waarover wij ook in de Kamer eerder hebben gesproken. Van die bijeenkomst is geen verslag gemaakt. Zoals bekend heeft de PvdA-fractie inmiddels een apart overleg aangevraagd over de situatie aan de buitengrenzen van de Europese Unie in zijn algemeenheid en in het bijzonder over de incidenten die veelvuldig voorkomen aan de zuidgrenzen, in relatie tot de externe betrekkingen van de Europese Unie.

Op het terrein van minister Donner wil ik stilstaan bij agendapunt 2h, het Europees programma voor de beveiliging van de vitale infrastructuur. Ook dat debat wordt nationaal gevoerd en is heel belangrijk. Wij willen graag van de minister horen ten opzichte van welke punten hij precies kritisch staat. Hij zegt namelijk wel kritisch te zijn, maar niet wat dit precies betreft. Waarom heeft hij kritiek? Er ligt een non-paper met commentaar en concrete voorstellen. Welke voorstellen heeft de minister gedaan? Om welke vitale infrastructuur gaat het, wanneer wij over het regelen van de beveiliging op Europees niveau spreken? Ook over terrorismebestrijding

is al heel veel gezegd. Ik vraag de minister om sowieso alles wat door de Europese terreurbestrijder, de heer Gijs de Vries, wordt gerapporteerd in een afzonderlijke brief ter kennis van de Kamer te brengen. Ik neem aan dat op die manier een goede samenvatting van de toestand van de terreurbestrijding in Europa zal kunnen worden gegeven. Mevrouw Jonker heeft al eerder gevraagd om hierover te worden geïnformeerd. Ik zou graag willen bereiken dat de Tweede Kamer meer betrokken raakt bij de voortgang op dit dossier. Een dergelijke rapportage van de heer Gijs de Vries zou zich naar mijn mening hiervoor heel goed kunnen lenen. Voor wat betreft de radicalisering en de rekrutering heeft de heer Weekers gevraagd naar het verschil tussen de Nederlandse nota en de Europese plannen. Naar mijn mening is het verschil onder andere dat het EU-plan zich beperkt tot islamitisch radicalisme, terwijl minister Verdonk het in het nationale plan nadrukkelijk breed heeft getrokken op alle vormen van radicalisme. Gaat de minister ervoor pleiten om deze verbreding ook in Europa te maken? Welke concrete plannen heeft zij hiertoe ingebracht? Het is uitermate van belang dat de samenwerking met derde landen goed is geregeld. Met name op dit terrein kan Europa een meerwaarde hebben. Deelt de minister deze mening? Op welke wijze zal zij ervoor zorgdragen dat Europa zich hiervoor gaat inzetten?

Kan de minister aangeven welke conclusies van de evaluatie van de wederzijdse beoordeling van nationale maatregelen, ook wel de peer evaluations genoemd, inmiddels door Nederland zijn overgenomen? Op welke manier zijn deze in het beleid doorgevoerd? Of is dit überhaupt nog niet het geval?

Nederland is voorstander van een Europese strategie ten aanzien van de terrorismebestrijding. Kan de minister uitleggen waarom? Wat is de meerwaarde van een paper over de strategie? Wij hebben al een actieplan. Wij hebben een coördinator. Er is al behoorlijk veel inzicht, overzicht en samenwerking. Wat de PvdA betreft zien wij liever meer operationele uitvoering tot stand komen, dan nog meer papier. Voorziet deze strategie ook in meer uitwerking? Wij zien de meerwaarde niet zo goed. Misschien dat wij wat meer over de uitvoering moeten gaan praten, in plaats van nog meer strategie.

Uiteraard wil ik ook wat zeggen over de dataretentie. In de Kamer is hierover al heel veel gesproken. De voorgaande sprekers hebben er ook al veel over gezegd. Wat vindt de minister van de algemene toestand waarin wij zijn beland? De PvdA heeft eerder gezegd dat de Raad erg dreigend optrad tegenover de Europese Commissie, die het maar voor december moest gaan regelen, omdat men de zaak anders weer zou overnemen. Het is nog niet helemaal duidelijk of het in de Commissie wordt geregeld, omdat veel landen nog een groot aantal bezwaren hebben. Vorige week heeft een stemming plaatsgevonden, waarin het huidige plan is aangenomen. Er waren veel amendementen, waar de Europese PvdA-fractie in PES-verband voor heeft gestemd. Uiteindelijk stemden wij tegen het voorstel, omdat wij er nog heel veel bezwaren tegen hebben. Het allerbelangrijkste is dat, als het weer een Raadsvoorstel zou worden en dan ook terugkomt naar de Kamer, al met zekerheid kan worden gezegd dat er in de Tweede Kamer geen meerderheid tegen het raadsvoorstel is, maar wel in de Eerste Kamer. Daar bestaat grote weerstand. De CDA-fractie is fel tegen. De heer Franken is groot tegenstander van alles wat op dit dossier gebeurt.

Minister **Donner**: De CDA-fractie bestaat wel uit meer mensen dan de heer Franken! Mevrouw **Albayrak** (PvdA): De heer Franken is woordvoerder op dit dossier en heeft zijn fractie inmiddels achter zich. Ook de VVD-fractie en de PvdA-fractie in de senaat zijn tegen. De minister gaat het hier dus niet redden. Hoe beïnvloedt dit gegeven zijn houding in dit dossier, wanneer hij met zijn collega's in Brussel spreekt? Ik kan mij immers voorstellen dat hij er daar over spreekt. Hij zou het in ieder geval

moeten doen. Ik zal heel hard door de laatste punten heen gaan, want er is al heel veel gezegd.

Ik vind het erg verrassend dat de heer Weekers op dit moment al zegt dat hij niet zal instemmen met het Bewijsverkrijgingsbevel. Dat is ook het oordeel van de PvdA-fractie. Dat heeft een procedurele reden. Er is nog helemaal geen definitief document. Wij weten dus nog helemaal niet, waarmee wij zouden moeten instemmen. Er is nog heel veel onduidelijkheid. Wij kunnen ons voorstellen dat in de laatste versie van het document zaken komen te staan ten aanzien van de dwangmiddelen, waarmee wij ook inhoudelijk helemaal niet kunnen instemmen; bijvoorbeeld dat Nederland in een situatie zou komen, waarin ons land wordt verplicht om maatregelen te treffen, waar wij zelf vanwege de disproportionaliteit niet achter staan. Op de lijst van misdrijven staat ook de illegale drugshandel. Gaat dit betekenen dat Nederland zware maatregelen moet gaan treffen voor een paar gram, wat wij nu immers niet doen? Hoe zou dit terugslaan op ons softdrugsbeleid? Laat ik maar niet over het blowen beginnen. Daar zullen wij het elders over hebben. In ieder geval wordt het voorbehoud van de heer Weekers door de PvdA-fractie gedeeld. Ik kijk nog even of ik iets echt belangrijks vergeet. Ik denk dat ik het hierbij kan laten.

De **voorzitter**: Dit was de eerste termijn van de Kamer.

Minister **Verdonk**: Voorzitter. Ik dank de leden van de Kamer voor hun vragen. Ik zal proberen die zo kort en bondig mogelijk te beantwoorden, zodat er voldoende tijd overblijft om van gedachten te wisselen. Ik wil eerst even terugkijken op de minimumnormen voor de asielprocedure. Wij spreken vandaag over de brief van 26 juli 2004. Eerder had ik, op 25 november 2003, over dit onderwerp al een brief aan de Kamer geschreven. Wij hebben hierover een aantal maal gedebatteerd en ik heb goed naar de Kamer geluisterd. Een groot aantal punten die de Kamer heeft aangedragen, heb ik meegenomen in de onderhandelingen. In het kader van de duidelijkheid zal ik de procedure nog even langslopen. De Europese Raad heeft over de ontwerprichtlijn op 29 april 2004 een algemene oriëntatie bereikt. Toen is besloten om gelijktijdig met de richtlijn een gemeenschappelijke minimumlijst van veilige landen van herkomst aan te nemen. De Tweede Kamer heeft op 28 april 2004 een parlementair voorbehoud bij deze ontwerprichtlijn ingetrokken. De Eerste Kamer heeft vervolgens eveneens het voorbehoud ingetrokken. De Europese Raad heeft op 19 november 2004 besloten vooralsnog geen gemeenschappelijke minimumlijst van veilige landen van herkomst aan te nemen, omdat daarover geen overeenstemming kon worden bereikt. Ook daarover hebben wij een aantal maal gesproken. De ontwerprichtlijn waarover wij nu spreken, is in november 2004 voor advies aan het Europees Parlement aangeboden. Daar is inderdaad een aantal amendementen aangenomen. In oktober 2005 heeft de JBZ-Raad besloten om geen van de amendementen van het EP over te nemen, omdat daarmee het bereikte akkoord in de JBZ-Raad zou moeten worden opgebroken en wij opnieuw langdurige onderhandelingen zouden moeten voeren. Wij hebben er eerder over gesproken dat het de Raad heel veel moeite had gekost om overeenstemming te bereiken. Op een bepaald moment hebben wij daarbij prioriteit gegeven aan het tot stand komen van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel boven het opnieuw openbreken van het onderhandelingsresultaat. De richtlijn die nu voorligt, wijkt dan ook niet af van het ontwerp dat eerder door de Staten-Generaal is goedgekeurd. Voor de duidelijkheid merk ik nog op dat na het aannemen van deze richtlijn, het volledige Europese asielbeleid voortaan met gekwalificeerde meerderheid in de Raad zal worden vastgesteld. Het Europees Parlement krijgt vanaf dat moment het recht van co-decisie. Als deze richtlijn morgen wordt aanvaard, gaat de Commissie de lijst van

veilige derde landen opstellen. Hiervoor hebben wij de criteria al geformuleerd. De lijst zal vervolgens in de Raad worden besproken.

De leden hebben een aantal algemene vragen over deze richtlijn gesteld. Wij hebben, zoals ik ook al eerder heb gezegd, steeds gestreefd naar een zo hoog mogelijk niveau van harmonisatie, onder erkenning van het feit dat het Verdrag van Amsterdam alleen rechtsgronden biedt om minimumnormen voor asielzoekersprocedures vast te stellen. De oorspronkelijke voorstellen van de Commissie voorzagen inderdaad in een hoger niveau van harmonisatie. Daarvoor hebben wij ons altijd ingezet. Maar het is niet mogelijk gebleken dit te realiseren. Daarom heeft de Nederlandse regering erop ingezet om handhaving van de specifieke aspecten van het Nederlandse asielstelsel, zoals die voortvloeien uit de Vreemdelingenwet 2000, mogelijk te maken. Het valt te betreuren dat het niveau van harmonisatie niet bijzonder hoog ligt. Dat is niet alleen toe te schrijven aan het vereiste van unanimititeit in de Raad, maar ook aan het feit dat de asiel- en rechtstelsels van de lidstaten erg uiteen lopen. Dat geldt zeker voor de tien nieuwe lidstaten, die er onlangs bij zijn gekomen. Er bestaan heel grote verschillen tussen de oude en de nieuwe lidstaten. Daadwerkelijke harmonisatie vereist niet alleen de toepassing van een volledige co-decisieprocedure met gekwalificeerde meerderheid in de Raad en instemming door het Europees Parlement, maar ook een rechtsgrondslag die het stellen van gemeenschappelijke normen mogelijk maakt. Die hebben wij nu met deze richtlijn. Wat mij betreft, vormt deze dan ook een heel goede basis voor verdergaande harmonisatie.

De heer **De Wit** (SP): Ik wil even een vraag stellen over dit punt. De minister heeft in eerdere instantie gezegd er niet over te peinen het beschermingsniveau van de Vreemdelingenwet te gaan verlagen. Zij heeft nu in ieder geval een kaderbesluit en een aantal normen, waarvan zij zegt dat zij zich er niet aan zal houden, maar dat zij zal vasthouden aan de normen die wij hebben vastgelegd in de Nederlandse wet. Kunnen wij daarop nog steeds rekenen? Wat gaat er in Europa nu gebeuren, in al die landen die nog helemaal niets hebben geregeld met betrekking tot asiel? Is de norm voor hen dat wat in deze kaderrichtlijn is neergelegd? Heeft de minister daar enig zicht op? Ik denk aan landen die pas zijn toegetreden. Zij moeten nog regels gaan uitwerken. Is dit voor hen dan de norm? Of verwacht de minister dat er meer zal uitkomen, in de zin van een betere bescherming?

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Ik wil graag een aansluitende vraag stellen. Wij vragen ons af, of wij hier iets aan hebben. Is dit voor Europa een stap vooruit? Wij denken van niet. Ik wijs de minister nogmaals op de zeer brede kritiek van UNHCR, Amnesty International en allerlei andere organisaties, die zeggen dat dit voorstel niet voldoet aan het Vluchtelingenverdrag en er mogelijk zelfs mee in strijd is. Wat is haar reactie daarop? Ik wil ook nog een vraag stellen over de procedure. Ik begrijp van de minister dat, na aanneming van de richtlijn, in het vervolg sprake zal zijn van co-decisie door het Europees Parlement. Stel dat deze richtlijn niet wordt aangenomen, dat men morgen zegt dat dit onder de maat is en dat het werk moet worden overgedaan. Is het dan mogelijk dat er vanaf het begin een co-decisieprocedure met het Europees Parlement tot stand komt?

Minister **Verdonk**: In reactie op de vragen van de heer De Wit merk ik op dat wij spreken over minimumnormen. Ik heb altijd de stelling ingenomen dat ons beschermingsniveau hoger ligt en dat wij dit zullen handhaven. Ik zie geen enkele reden om de Vreemdelingenwet op dit punt te gaan wijzigen. Wij kennen ons niveau van bescherming, dat in de Vreemdelingenwet is vastgelegd. De nieuwe lidstaten moeten keihard werken om aan de minimumnormen te voldoen. Als zij ervoor kiezen om erboven te gaan

zitten, zal ik dat toejuichen. Het is hun eigen keus. Zij moeten eerst veel effort doen om op de minimumnormen te komen.

Voor wat betreft het beschermingsniveau verwijs ik naar hoofdstuk 3 van de ontwerprichtlijn. Ook al heeft deze richtlijn niet het niveau dat wij graag zouden hebben gezien, ben ik van mening dat deze richtlijn zeker niet onder de maat is. Wij hebben in Europa nu met elkaar minimumnormen voor het asielbeleid vastgesteld en daarover ben ik heel verheugd. Ik acht de kans dat deze richtlijn morgen niet wordt aangenomen nihil. Iedere lidstaat is heel blij met het compromis dat wij hebben bereikt. Er is heel veel energie in gestoken. Het zijn minimumnormen. Wij zullen ervoor zorgen dat alle landen op het minimumniveau komen en zullen landen stimuleren om er bovenuit te stijgen.

Ik kom toe aan de beantwoording van een aantal specifieke vragen van de heer De Wit over de beroepsprocedures. Het is bekend dat de richtlijn het verlenen van de schorsende werking overlaat aan de lidstaten. Het verschil in rechtstelsel in de lidstaten is zo groot, dat het niet mogelijk is gebleken hierover gemeenschappelijke regels vast te stellen. De richtlijn geeft een aantal basiscriteria ten aanzien van de lijst van veilige derde landen. Het gaat om landen, waarin een asielzoeker veilig is. De Commissie zal een lijst voorleggen. Na raadpleging van het Europees Parlement moet de Europese Raad daarmee instemmen.

Ten aanzien van het niveau van de richtlijn wil ik voor alle duidelijkheid nog stellen, dat de opvatting dat de richtlijn in strijd zou zijn met internationale verdragen absoluut onjuist is. In alle besprekingen die hierover zijn gevoerd – en nog steeds worden gevoerd – wordt steeds rekening gehouden met de rechtsbescherming die door internationale verdragen wordt vereist. Daartoe behoren de EVRM en het Verdrag voor de Rechten van het Kind. Het groenboek waarover mevrouw Jonker sprak, staat niet op de agenda. In december zal de Commissie voorstellen doen. Die moet ik even afwachten.

Mevrouw Jonker (CDA): Ik weet dat het niet op de agenda staat. Maar ik heb mijn zorgen willen uitspreken over iets dat mij via een persbericht ter ore is gekomen. Ik wil de ontwikkelingen van dit moment bij de minister verifiëren en wil van haar weten, of deze aanleiding geven om ons zorgen te maken. De informatie uit het persbericht staat immers lijnrecht tegenover hetgeen wij hierover eerder hebben gewisseld en tegenover wat de minister heeft aangegeven dat haar inzet in de discussie zou zijn. Ik wil daarom graag van haar weten wat de stand van zaken in haar ogen is en of er reden is om ons zorgen te maken.

Minister Verdonk: Er is geen reden tot bezorgdheid. In het kabinet hebben wij afspraken gemaakt. Daar houd ik mij aan. Ik weet niet over welk persbericht mevrouw Jonker het heeft. Ik zal graag een kopie van haar ontvangen.

De heer Weekers vraagt zich af, waarom op Europees niveau afspraken over integratie moeten worden gemaakt. Ik ben daar juist heel blij mee. Ik ben zelf degene geweest die het onderwerp integratie onder het Nederlandse voorzitterschap op de Europese agenda heeft geplaatst. Het is hierbij alleen maar de bedoeling dat wij gemeenschappelijke afspraken maken en informatie uitwisselen. De afspraken die wij maken hebben geen enkele juridische status. Het gaat om het uitwisselen van kennis en informatie. Dat is heel erg belangrijk. Wij willen in de Europese lidstaten graag kunnen profiteren van de kennis die in de eigen landen beschikbaar is. Ik vind dit dus een heel positieve ontwikkeling.

Het moet wel duidelijk zijn dat wij in Nederland over ons eigen integratiebeleid gaan, net zoals dat geldt voor alle andere lidstaten. Dat geldt, om die zorg van de heer Weekers ook maar meteen weg te nemen, ook voor het reguliere toelatingsbeleid. Alleen de Nederlandse regering gaat erover wie Nederland binnen komt.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Veel Europese landen hebben de laatste veertig tot vijftig jaar ervaring opgedaan met de integratie van vooral niet-westerse minderheden. Iedereen doet dat terecht op zijn eigen manier. De lokale omstandigheden en lokale mores moeten naar mijn mening voor een belangrijk deel kunnen bepalen hoe je met migranten omgaat. In deze landen hebben wij inmiddels dus wel veertig tot vijftig jaar ervaring met wat werkt en wat minder goed werkt. Wij zijn naar mijn mening wel toe aan een evaluatie in Europa, om een aantal van deze zaken gewoon eens naast elkaar te zetten.

Wij hebben nu net de toestanden in Parijs meegemaakt. Frankrijk is typisch een land dat het heel anders doet dan Nederland. Men heeft daar altijd geweigerd te spreken van minderheden. Het zijn, zegt men, citoyens, burgers. Wij hadden daarover heel andere ideeën. In Frankrijk wordt anders omgegaan met het secularisme. Men wil niets met het geloof te maken hebben en wil afrekenen met alle uiterlijke tekenen van geloof. Wij hebben juist als uitgangspunt dat wij alle geloven op dezelfde manier behandelen. Zou de minister niet moeten gaan pleiten voor een soort van vergelijkend onderzoek hoe het integratieproces in de verschillende landen is verlopen? Ik denk dat dit het Europese debat zou moeten zijn.

Minister **Verdonk**: Zoals mevrouw Albayrak waarschijnlijk weet, is er al een handboek Integratie. Daarin zijn allerlei ervaringen uit de verschillende lidstaten gebundeld. Ik ben van mening dat het daarmee een belangrijk boek is. Ik heb echter vraagtekens bij een dergelijke evaluatie, gelet op de verschillen in integratieproblematiek tussen de verschillende Europese landen. De verschillen zijn gigantisch. In een aantal landen is er nog niet eens sprake van integratieproblematiek. Er zijn landen die het uitstekend vinden dat bepaalde groepen apart van de samenleving leven en die geen enkele noodzaak zien tot het laten integreren van bevolkingsgroepen. Wij denken daar heel anders over. Wij voeren een ander integratiebeleid.

Ik ben een heel groot voorstander van het willen leren van elkaar en het uitwisselen van ervaringen, maar ik zie geen redenen aanwezig om een evaluatieonderzoek te doen naar veertig tot vijftig jaar integratie in de Europese lidstaten. Daarvoor is de situatie te verschillend. Ik vind het veel belangrijker dat wij kijken naar de actuele situaties van nu en daarin van elkaar willen leren.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Ik heb een korte vervolgvraag. In welk verband worden dan bijvoorbeeld de ontwikkelingen in Frankrijk in de JBZ-Raad besproken? Worden zij überhaupt besproken?

Minister **Verdonk**: Die worden op dit moment in bilaterale contacten besproken. Er is dezer dagen geen Integratieraad. Het is in deze fase geen eenduidig onderwerp op de agenda. Ik kan mij voorstellen dat er onderwerpen zijn, waarbij de situatie in Frankrijk ook even aan de orde kan komen. Radicalisering kan zo'n onderwerp zijn. Het hangt af van de inbreng aan de discussie van de verschillende deelnemers.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): De minister zegt dat zij het onderwerp integratie op de agenda heeft gezet. Is dit dan niet juist een praktijkvoorbeeld van een van de uitingen, die een plek moeten krijgen op de JBZ-Raad.

De **voorzitter**: Ik verzoek de minister haar beantwoording te vervolgen. Het lijkt mij niet goed om over dit onderwerp bezig te blijven.

Minister **Verdonk**: Natuurlijk spreken wij met elkaar over de situatie in een specifiek land. Ik wil erop wijzen dat ik vandaag nog met de Franse ambassadeur spreek. Dan staat het onderwerp wel op de agenda. Wij proberen steeds om integratie op de agenda te houden. De discussie

moet aan de gang blijven. Het is echter niet zo dat wij de gebeurtenissen in Frankrijk op de agenda zetten. Dat zou het voorzitterschap hebben moeten doen. Natuurlijk spreken wij er wel over.

De heer **Weekers** (VVD): Ik heb gevraagd om de tussentijdse rapportage te kunnen ontvangen, die in december naar aanleiding van Hampton Court zal worden gepresenteerd. Ik verzoek de minister dit toe te zeggen en daarbij tevens toe te zeggen dat zij een brief zal bijvoegen over de inzet van de Nederlandse regering. Dan kunnen wij deze apart agenderen.

Minister **Verdonk**: Het voortouw ligt nu bij de Europese Commissie. De Commissie zal voorstellen doen. Ik stel voor dat wij deze bespreken, wanneer de Commissie ze heeft gedaan. Dat is de eerste informatie die nu komt. Ik kan wel vertellen wat het standpunt van de Nederlandse regering over illegale immigratie is, maar dat acht ik eerlijk gezegd wel bekend.

De heer **Weekers** (VVD): Het gaat mij er om dat de minister deze stukken, zodra zij er zijn, vergezeld van haar eigen reactie naar de Kamer stuurt.

Minister **Verdonk**: Dat zullen wij doen.

Mevrouw Vos uitte haar zorgen met betrekking tot Lampeduza. Wij delen haar zorg. De problematiek wordt door de EU-lidstaten met zorg gevolgd. Wij streven naar allerlei mogelijke oplossingen, waaronder deskundigheidsbevordering door het volgen van asielprocedures. Wij streven naar mogelijkheden om te kijken wat in Libië en Marokko mogelijk is. Er gebeurt op dit moment ook op dit terrein van alles. Het is een ernstige en weerbarstige problematiek, die wij niet zomaar kunnen oplossen. Ik kijk er met evenveel zorg naar, als mevrouw Vos.

Mevrouw Albayrak heeft gevraagd waarom het actieplan radicalisering is beperkt tot moslimextremisten. Laat ik er duidelijk over zijn dat dit is gebeurd, gelet op het gegeven dat de huidige dreiging uit islamitische hoek komt. Het plan is daarom met name op deze groep gericht. Dat neemt niet weg dat het plan voldoende aangrijpingspunten biedt voor de strijd tegen andere vormen van extremisme. Tot zover mijn beantwoording.

De **voorzitter**: De minister heeft mij verzocht de vergadering te mogen verlaten ten behoeve van een andere afspraak, zodra de minister van Justitie met zijn beantwoording begint. Ik stel de Kamer daarom in de gelegenheid om eventuele aanvullende vragen aan haar nu te stellen.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Ik wil nog even terugkomen op de situatie in Marokko. Mijn vraag was of de minister weet hoe het er daar op dit moment aan toe gaat. Dolen er nog steeds mensen door de Sahara? Kan zij ons dit zeggen en kan zij ook iets zeggen over haar bemoeienissen met het oplossen van dit probleem en die van Europa?

Mevrouw **Jonker** (CDA): Misschien kan de minister nog even aangeven waarom punt 5 van de agenda is afgevoerd. Heeft dit te maken met de voortgang van het project? Ik heb net het persbericht aan de minister gegeven. Wellicht dat zij er inhoudelijk al een paar woorden aan kan wijden.

De heer **De Wit** (SP): Punt 2d staat in ieder geval op de beslislijst. De Kamer moet er dus mee instemmen. Of zie ik dat verkeerd?

De **voorzitter**: De Kamer heeft daarmee al ingestemd.

Minister **Verdonk**: De Kamer heeft hiermee al op 28 april 2004 ingestemd.

Het antwoord op de vraag van mevrouw Vos luidt, dat er nog steeds mensen in de Sahara dolen. Wij hebben hierover op dit moment geen verder contact met Marokko.

Punt 5 is op het allerlaatste moment van de agenda afgehaald. Wij informeren naar de reden hiervan, want ook voor ons was dit een onaangename verrassing. Wij hadden er graag over willen doorpraten. Mevrouw Jonker doelt op een voorstel van het Europees Parlement en niet van de Europese Commissie. Over de arbeidsmigratie is geen sprake van co-decisie. Zij hoeft dus niet te vrezen. Ieder land beslist zelf.

De **voorzitter**: Ik dank de minister van Vreemdelingenzaken. Wij nemen nu afscheid van haar. Het woord is aan de minister van Justitie.

Minister **Donner**: Voorzitter. Ik zal eerst kort ingaan op de verschillende opmerkingen die zijn gemaakt met betrekking tot terrorisme en radicalisering.

Mevrouw Albayrak vroeg waarom een strategieplan op Europees niveau nodig is. Wij kijken naar de prioriteiten en beogen coördinatie te realiseren tussen de onderwerpen die in de verschillende raden aan de orde komen. Het strategiedocument is ook bedoeld om de vier hoofdpunten voor de Unie als geheel aan te geven. Het sluit aan bij een motie-Van der Laan, die de Kamer onlangs heeft aangenomen, waarin wordt gevraagd om meer stroomlijning tussen de activiteiten van de verschillende raden. Naar mijn mening is dit instrument daarvoor bij uitstek geschikt.

Verschillende sprekers hebben gevraagd naar de peer evaluations die in dit kader aan de orde komen. Deze zijn in mijn contacten met de Kamer al een aantal keer aan de orde geweest; de laatste keer in mijn brief van 28 september jongstleden, waarbij de Kamer het interim-rapport heeft ontvangen, waarin de aanbevelingen en best practices zijn opgenomen op basis van de evaluatie in de vijftien oude lidstaten. Deze gaan over informatie-uitwisseling, signalering, profilering, et cetera. Daarnaast is in een brief aan de Kamer van 20 april jongstleden aangegeven hoe Nederland met de uitvoering van de aanbevelingen uit het interim-rapport omgaat. Dat betreft een groot aantal maatregelen die het afgelopen jaar zijn getroffen op basis van de peer evaluations, zoals de nationale coördinator en de CT-infobox. Al deze zaken liggen in het verlengde van de aanbevelingen. Andere elementen vormden het wetsvoorstel afgeschermd getuigen en nota's over de radicalisering. Over iedere lidstaat is bovendien een vertrouwelijk evaluatierapport opgesteld. Dat is aan de Kamer gezonden en besproken in de commissie Inlichtingen en Veiligheidsdiensten. De peer evaluations zijn dus ruimschoots aan de orde geweest, althans voor wat Nederland betreft.

Ik kom nu toe aan de vragen over de strategie en het actieplan radicalisering en rekrutering. Wat van de zijde van de Commissie op tafel ligt, komt in grote lijnen overeen met de aanpak die nationaal is gekozen, zoals aangegeven in onze nota over radicalisering. Het is inderdaad een verschil dat het document van de Commissie zich uitsluitend richt op islamitische radicalisering, niet op andere vormen die in de Nederlandse versie wel aan de orde komen, zoals dierenactivisme en rechts-radicalisme. Ik geef toe dat dit het punt is, waarop men nu de aandacht richt. Het lijkt mij goed, wanneer wij in het verlengde van deze nota te kennen geven dat het islamitisch radicalisme niet het enige radicalisme is, waarmee wij in Europa te maken hebben. Bij de bespreking kan dit zeker aan de orde worden gesteld.

Ik blijf van mening dat een dergelijk strategieplan wenselijk is, omdat er maatregelen in aan de orde komen, zoals de programma's met derde landen, over de afstemming van de aanpak van de problematiek. Er worden afspraken gemaakt over zaken als het opleiden van politiemensen om gevoelig te zijn voor dit soort aspecten, de signalen waarop moet worden gelet en de profielen die worden gehanteerd. Een ander aspect is

de samenwerking op het terrein van het opsporen en eventueel aanpakken van satellietzenders met terroristische propaganda. In het verlengde hiervan zal ook aandacht voor het internet aan de orde kunnen komen. Op dit moment staat dat er nog niet in.

Verder is er aandacht voor de wijze waarop in de lidstaten gemachtigde moslimorganisaties kunnen worden gesteund in weerbaarheid. Dat is onderwerp van de nota die aan weerbaarheid is gewijd. Het gaat, kortom, over punten waarvan je juist in Europa moet zorgen dat je, afgestemd op elkaar, actie onderneemt om de verschijnselen tegen te gaan. De aanpak van radicalisering is tot nu toe betrouwbaar geweest. Het actieplan blijft betrouwbaar, maar waar mogelijk wordt geprobeerd om op onderdelen zoveel mogelijk publiek aan te geven waar het wenselijk is om er meer openbaarheid over te scheppen.

Mevrouw Vos en mevrouw Albayrak vroegen in dit verband naar de discussie over CIA-gevangenen in Europa en het standpunt dat de heer Frattini hierover heeft ingenomen. Wij moeten twee dingen onderscheiden. De buitenlandpolitieke poot is in de Algemene Raad aan de orde geweest. Nederland en de Europese Unie hebben hierover om opheldering gevraagd. De heer Frattini heeft zich uitgelaten over het binnenlandse aspect, namelijk het beeld dat er gevangenen op Europees grondgebied zouden bestaan, waarin in beginsel niet wordt voldaan aan onder andere de grondrechten, bijvoorbeeld dat iemand niet tegen zijn wil kan worden vastgehouden wanneer daaraan geen gerechtelijke uitspraak ten grondslag ligt. Als dit het geval zou blijken te zijn, is dit een zeer ernstig verschijnsel. Terecht heeft de heer Frattini daarvoor aandacht gevraagd. Dit zou zowel formeel op de agenda van de vergadering, als primair in gesprekken met de heer Frattini aan de orde kunnen worden gesteld. Ik wil mij daarover op dit moment nog even niet uitlaten. Het hangt er ook vanaf hoe hij hierover verder wil spreken. Wij zullen zien hoe wij dit probleem het best kunnen aanpakken, als blijkt dat daadwerkelijk sprake is van dit verschijnsel. Dat zou zeer ernstig zijn, omdat het zaken betreft, die zonder meer in strijd zullen zijn met de EVRM-verdragen.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Als Commissaris Frattini zoiets zegt, betekent dat nogal wat. Denkt de minister, onder de voorwaarde dat het bestaan van dergelijke CIA-gevangenen wordt aangetoond, dat er in de Europese Unie draagvlak zal zijn voor het standpunt van Frattini?

Minister **Donner**: Dat weet ik niet. Het zou onverstandig van mij zijn om daarover op dit moment te speculeren. Hij heeft een positie ingenomen over de consequenties die hij meent dat eraan zouden moeten worden verbonden.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Kunt u zich in dat standpunt vinden?

Minister **Donner**: Ik zeg niet dat ik mij daarin kan vinden. Ik constateer dat wij afspraken hebben gemaakt in het kader van het Unieverdrag, over de wijze waarop de grondrechten moeten worden gerespecteerd en de consequenties die eraan moeten worden verbonden, wanneer dat niet gebeurt. Ik wil het voor dit moment bij deze algemene opmerking laten. Ik zal eerst moeten weten waarover wij het precies hebben, voordat ik daarover een duidelijke lijn kan uitzetten. Als deze gevangenen zouden bestaan, is het onmiskenbaar dat daarmee sprake is van een ernstige inbreuk op de regels van het EVRM.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA): Vindt de minister ook dat hij en zijn collega's, als hoeders van de rechtsstaat, moeten spreken over de consequenties die het schenden van de afspraken moeten hebben?

Minister **Donner**: Dan zal zonder meer moeten worden gekeken naar de consequenties die dit binnen Europa moet hebben.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Ik ben vooral benieuwd hoe er onderzoek wordt verricht naar deze gegevens. Het komt mij voor dat wij niet alleen kunnen afgaan op de informatie die ons vanuit de Verenigde Staten bereikt. Ik weet dat de Raad van Europa zelf onderzoek doet. Zal daaraan volledig, ook actief, medewerking worden verleend? Wordt ook door de Europese Unie actief onderzoek naar deze zaak gedaan en zo ja, wordt dit dan ook in de JBZ-Raad besproken?

Minister **Donner**: Het gaat om een discussie die de afgelopen week naar boven is gekomen. Dat betekent niet dat er nu al duidelijkheid is over wat er is gebeurd en hoe wij hier een vinger achter kunnen krijgen. Er is één stap gezet, door opheldering over het verschijnsel te vragen aan de Verenigde Staten.

Mevrouw Vos wijst er al op dat de Raad van Europa zich ermee bezig houdt. Het zou niet zinvol zijn, wanneer allerlei instanties in Europa nu rond gaan rennen om te kijken wat er aan de hand is. Daarover moeten wij afspraken maken; ook met de Raad van Europa. De JBZ-Raad is er bij uitstek voor geschikt om in de vergadering dan wel in de marge ervan van gedachten te wisselen over hoe wij hiermee verder gaan. In dat opzicht zie ik duidelijk het nut van dit soort vergaderingen.

Er is door mevrouw Albayrak ook een vraag gesteld over de bescherming van de vitale infrastructuur. Deze discussie wordt mede gevoerd in het verlengde van Nederlandse stappen, die in gang zijn gezet op het terrein van de bescherming van de vitale infrastructuur. Zoals in de geannoteerde agenda is aangegeven, staat Nederland hier enerzijds positief tegenover, maar zijn wij anderzijds kritisch om te voorkomen dat wij dubbel werk gaan doen. Het is tegelijkertijd van het grootste belang dat, als wij bijvoorbeeld allerlei maatregelen nemen om het elektriciteitsnet te beschermen, dit soort maatregelen ook zijn weerklank vindt in een gelijke bescherming in andere landen, omdat het anders weinig zinvol zou zijn wat wij hier doen.

Een ander element dat hierin meespeelt en waarover de discussie in Europa handelt, is dat de bescherming die aan de orde komt niet uitsluitend op terrorisme dient te zijn geënt. Na afgelopen weekeinde is het wellicht verstandig om ook andere aspecten eens te bekijken. Ook de particuliere sector moet erbij worden betrokken. Dat is van belang om in de verschillende lidstaten geen verschillende situaties te krijgen. De risicoanalyses en de maatregelen die daarop worden gebaseerd, moeten vergelijkbaar zijn, zodat wij van elkaar weten wat wij wanneer doen en waar wij het doen. In deze fase gaat het vooral nog om oriënterende discussies in de Raad. Het paper geeft een aantal oriënterende conclusies, waarin wij ons zeer wel kunnen vinden.

Er zijn veel vragen gesteld over de dataretentie. In eerlijkheid moet ik zeggen dat, anders dan door de leden werd gesteld, de situatie geleidelijk wat duidelijker wordt. Er is voortgang gemaakt in het Europees Parlement met betrekking tot de discussie over het richtlijnvoorstel van de Europese Commissie. Datzelfde richtlijnvoorstel is ook binnen de Raad voorwerp van discussies. Het Brits voorzitterschap heeft eergisteren en gisteren verdere besprekingen gevoerd met het Europees Parlement over de amendementen die daar zijn ingediend. Daarover zal vandaag in het Comité van Permanente Vertegenwoordigers worden gerapporteerd, zodat morgen bij de bespreking duidelijk is wat de verschillende mogelijkheden zijn. Het Nederlandse standpunt heb ik ook de vorige keer duidelijk in de Europese Raad aangegeven. Gezien het standpunt, dat zowel door de Tweede Kamer als door de Eerste Kamer is verwoord, heeft Nederland gesteld de voorkeur te geven aan het tot stand komen van een richtlijn.

Daarmee zijn voorstellen die door lidstaten zijn ingediend niet automatisch van tafel. Zoveel is duidelijk.

Tijdens de bespreking vorige keer is ook duidelijk geworden dat een aantal lidstaten, om niet te zeggen een groot aantal lidstaten, er nog steeds de voorkeur aan geeft om op dit terrein via de weg van een kaderbesluit te opereren. Blijft het gegeven dat het voorzitterschap nog steeds volop bezig is om te streven naar een besluit op basis van een richtlijn. Wat dat betreft zal ik het voorzitterschap volop steunen.

Dat is één punt, de vorm. Een ander punt is de inhoud. Uit de discussies die hierover in het Europees Parlement hebben plaatsgevonden en de amendementen die daar zijn ingediend, leid ik af dat sprake is van geleidelijk converteren op een standpunt dat ik hier al eerder heb aangegeven als het Nederlandse, met in ieder geval de variatie in de lengte van de bewaartermijnen. Het is op zichzelf best mogelijk dat lidstaten langere termijnen willen hanteren. Maar de minimumtermijnen zouden in ieder geval moeten overeenkomen met wat ik aan Nederlandse zijde aanvaardbaar acht. Er moet ook een onderscheid worden gemaakt tussen de bewaartermijnen voor telefoon- en internetgegevens. Het beeld zoals mevrouw Vos het schetst, dat met dit besluit informatie over 450 miljoen Europeanen wordt vastgelegd, is niet juist. Het gaat om bestaande informatie, die in het belang van de opsporing langer moet worden bewaard. Uit alle onderzoeken blijkt dat waar deze informatie bestaat, deze zeer bruikbaar is bij de opsporing. Daarop berust mijn oordeel met betrekking tot de proportionaliteit. Dat heb ik eerder aangegeven in brieven aan deze Kamer en aan de Eerste Kamer. Het praktische nut van deze informatie blijkt uit de praktijk. Zeker met de beperking die nu is aangebracht ten aanzien van de informatie die moet worden bewaard en de waarschijnlijke kosten die het plan met zich zal meebrengen, is naar onze mening sprake van een proportioneel resultaat. Naar onze inschatting bedragen de kosten voor de verschillende providers een bedrag tussen de 5 mln. en 10 mln. Een en ander laat onverlet dat bij alle ontwikkelingen op dit terrein andere methoden zullen ontstaan, waardoor de retentie wellicht minder effectief zou kunnen worden. Dat doet zich op allerlei terreinen voor. Vingerafdrukken zijn nog steeds nuttig, ook al kun je handschoenen aantrekken om opsporing langs die weg te voorkomen. Gelukkig is niet iedereen die zich met criminaliteit bezig houdt even verstandig en even goed ingelicht. Het zal dus altijd een zeker nut blijken te behouden.

De heer **De Wit** (SP): De minister verwijst naar zijn brief aan de Eerste Kamer. Wat mij betreft staat daarin niets nieuws. Hij verwijst ook opnieuw naar de onderzoeken. Dat betreft onder andere onderzoeken van KPMG en wat het Statexonderzoek heet. Ook deze onderzoeken bevatten niets nieuws om ons verder te helpen bij een deugdelijke motivering voor een eventuele databewaarplicht. Waarop baseert de minister zijn opmerking dat de onderzoeken uitwijzen dat het wel degelijk zinvol is? In de praktijk is juist nog niets gebleken.

Minister **Donner**: Wij voeren al een hele tijd de discussie over de waardering van beschikbare gegevens. Velen roepen deel dat het nut niet is aangetoond, omdat er geen opsporingen zijn. Dat klopt, want de informatie is niet beschikbaar. Waar de informatie er wel is, kan de politie daar -ook naar eigen oordeel - nuttig gebruik van maken voor de opsporing. Je kunt extrapoleren dat het dan nut heeft om de gegevens langer vast te houden.

Ik constateer dat opsporingsonderzoeken doorgaans niet plaatsvinden binnen de termijn van drie maanden, gedurende welke dit soort informatie nu vaak om commerciële redenen wordt bewaard. Dat heeft tot gevolg dat aan het einde van deze drie maanden soms heel snel veel meer informatie dan strikt genomen nodig is, moet worden gevraagd, om geen andere reden dan de informatie te behouden. Uit het oogpunt van

privacybescherming is dat ongewenst. Om die reden ben ik voorstander van verlenging van de bewaartermijn. Het is ook van belang om de zekerheid te hebben dat eenzelfde bewaartermijn in andere landen bestaat. Ik acht dat nodig vanuit het oogpunt van opsporing. Dat laat onverlet het recht van iedereen om te zeggen dat wij het zonder dataretentie zouden moeten doen. Dit is mijn standpunt als verantwoordelijke vanuit de regering. Ik meen dat dit nodig is.

Ook gelet op de kosten meen ik dat wat nu op tafel ligt proportioneel is. Wat dat betreft, kan het niet alleen meer een zaak zijn dat de Eerste Kamer meent dat het niet nodig is, als je wordt geconfronteerd met 24 andere lidstaten die het ook nodig en proportioneel achten. Dat is de uitkomst van discussies in Brussel.

Natuurlijk kun je zeggen dat het er niet toe doet. Ook al meent de wereld dat iets nuttig is, als ik het niet meen, blijft dat het standpunt. Wij hebben in Europa te maken met een samenwerking. Je kunt dan niet zonder meer blindelings vasthouden aan een oordeel, zoals dat ook hier door sommigen wordt geveld. Bij dit alles blijf ik mij ten volle bewust van de wetgeving ten aanzien van de ratificatie van het Verdrag van Amsterdam. Als er een kaderbesluit wordt genomen, stemt Nederland niet in zonder de toestemming van beide Kamers van de Staten-Generaal. Dat sterkt mij in mijn voorkeur om dit via een richtlijn te regelen. Ook dan wordt het onderwerp in de Europese Raad besproken. Maar de regering kan dan, los van het standpunt van beide Kamers, enigszins meer opereren naar bevind van zaken om daarvan achteraf aan de Kamer verantwoording af te leggen.

Mevrouw Vos (GroenLinks): Er is sprake van een aantal nieuwe ontwikkelingen, zoals de opvatting van de heer Hustinckx dat noodzaak en proportionaliteit onvoldoende zijn aangetoond. De artikel 29-werkgroep van de Europese Commissie inzake privacy zegt in feite hetzelfde. Naast de onderzoeken die de minister noemt, is sprake van een aantal nieuwe opvattingen die de noodzaak en proportionaliteit, en daarmee de kwaliteit van dit voorstel, wel degelijk bekritisieren. Ik meen dat hierop toch een scherpere reactie van de minister behoort te komen.

Mevrouw Jonker (CDA): De minister heeft zojuist gezegd dat hij op zijn minst zeer pleit voor minimale harmonisatie van termijnen. Ik wil nogmaals onder de aandacht brengen dat ook de lijst van gegevens moet worden afgestemd. Wij hebben er niets aan, wanneer alle lidstaten zouden besluiten verschillende gegevens te bewaren. Ook dan heb je niets aan uitwisselen ervan. Er zou dus op zijn minst ook moeten worden gestreefd naar een minimale harmonisatie van de te bewaren gegevens. Ik wil ook nogmaals aandacht vragen voor de kosten. Er zou binnen Europa absoluut een level playing field tot stand moeten worden gebracht ten aanzien van de vergoeding aan providers. Wellicht dat de minister ook hiervoor in Brussel aandacht kan vragen. Ik verzoek de minister om ook te antwoorden op de vraag die ik had gesteld over het overleg dat op het ministerie met de providers plaatsvindt.

Minister Donner: De inzet van de richtlijn respectievelijk het kaderbesluit is in beginsel om tot minimumharmonisatie te komen. Een lidstaat mag het altijd langer bewaren, of mag besluiten dat meer moet worden bewaard dan de regeling voorschrijft. Het gaat om harmonisatie in het belang van de opsporing, niet primair in het belang van de interne markt of uniforme voorwaarden. Dat is wel mijn grote zorg geweest bij de besprekingen in het kader van deze richtlijn. Het gaat echt om de opsporing. Dat houdt zonder meer een minimumlijst in van de gegevens die in ieder geval moeten worden bewaard en de termijnen gedurende welke zij in ieder geval moeten worden bewaard.

Ik weet dat in het Europees Parlement ook wordt gekeken naar een compensatieregeling voor de lasten. Ik ben benieuwd naar de uitkomsten van de discussie tussen het Europees Parlement en het Engels voorzitterschap. Wat het Nederlandse overleg betreft, kan ik zeggen dat dit – zolang de gesprekken in Brussel nog aan de gang zijn – niet zoals zo vaak het geval is bij overleggen als dit, het karakter heeft van een beetje geven en nemen. Wij kunnen immers weinig geven, als je tegelijkertijd met 24 lidstaten moet onderhandelen. Om die reden hebben ook de providers zich Europees georganiseerd om op hetzelfde niveau tegenspel te kunnen bieden. Ik constateer dat zij in het Europees Parlement veel aandacht voor hun standpunten hebben gekregen. Als duidelijkheid bestaat over de inhoud van de richtlijn, moet vervolgens over de implementatie worden gesproken. Ik meen dat in februari de uitkomsten van het gesprek met de providers over hoe de implementatie het best zou kunnen plaatsvinden, beschikbaar zullen komen.

Als u het goed vindt, ga ik verder. Anders is er geen tijd meer voor een tweede termijn.

De **voorzitter**: Het lijkt mij inderdaad nuttig om verder te gaan.

Minister **Donner**: Vooralsnog opereer ik geheel in lijn met de wensen die de Kamer heeft neergelegd, behoudens de verdergaande wens dat het helemaal niet nodig is.

Mogelijk ontstaat een misverstand ten aanzien van het Europees Bewijsverkrigingsbevel. Daarbij gaat het in de eerste plaats om bestaand bewijs. Het betreft dus informatie die er al is. Het gaat in de tweede plaats om de uitwisseling van informatie in geval van ernstige misdrijven. Het betreft de lijst van misdrijven, waarvoor bij het Europees Arrestatiebevel de eis van dubbele strafbaarheid is vervallen. Wij zijn het erover eens dat dit de ernstiger misdrijven betreft. In de Nederlandse wetgeving bestaat in al deze gevallen al de bevoegdheid om huiszoeking te doen en om tot inbeslagneming van informatie over te gaan, ook als die zich bij derden bevindt. Ten aanzien van het vorderen van gegevens wordt in het kaderbesluit gesproken van een drempel van strafbaarheid met drie jaar, terwijl wij in Nederland het criterium hanteren dat voorlopige hechtenis mogelijk is, wat een strafbaarheid met minimaal vier jaar impliceert. In eerlijkheid moet ik u zeggen dat het Bewijsverkrigingsbevel wezenlijk is voor de samenwerking tussen politie en justitie op Europees niveau. Het stemt in hoge mate overeen met de regels die wij in Nederland al kennen en die wij ook toepassen in het kader van internationale samenwerking. In dat kader acht ik het aanvaardbaar om de drempel in Nederland naar drie jaar te verlagen. Dat is ook zinvol vanuit mijn eigen opsporingsbeleid. Je kunt niet met 25 lidstaten onderhandelen, of iets dat van belang is voor de samenwerking in Europa en in dat kader van andere lidstaten vaak een aantal zaken verlangen en dan zelf zeggen dat het allemaal precies moet, zoals wij onze zaken thuis hebben geregeld. In dat kader acht ik dit punt aanvaardbaar. Het gaat beslist niet om een beeld dat het zou gaan over bagatelzaken. Het criterium is dat het moet gaan om ernstige misdrijven, volgens de lijst die ook geldt ten aanzien van het Europees Arrestatiebevel.

De enige vraag die wat Nederland betreft nog ter discussie staat, is in hoeverre het Bewijsverkrigingsbevel ook zal kunnen worden gebruikt voor delicten die geheel op het nationale territorium liggen van de staat die wordt bevestigd, dus niet dat van de vragende staat. Alleen dat is nog een punt van discussie. Voor het overige strookt het voorstel met de standpunten, zoals wij die vanaf het begin hebben ingenomen.

Het andere besluit waarnaar werd gevraagd, te weten dat over de uitwisseling van informatie, betreft niet alleen terrorisme. Het geldt breder ook criminaliteit. Hier gaat het om informatie die al bij opsporingsinstanties aanwezig is, dan wel bij derden toegankelijk is, zonder de toepassing van

dwangmiddelen. Dit betreft dus een totaal andere categorie uitwisseling van informatie. Hier gaat het er gewoon om dat politie- en handhavingsdiensten informatie waarover zij al beschikken, kunnen gebruiken ten behoeve van andere zaken. Op dit moment is dat ook al mogelijk. Het belang van dit besluit is dat het eenvoudiger en sneller kan worden gerealiseerd. Het is geen fundamentele stap ten opzichte van de bestaande praktijk.

Er is nog een aantal dingen, waar ik snel doorheen wil gaan. De heer De Wit vroeg naar het kaderbesluit criminele organisaties. Dit komt nu voor het eerst aan de orde. Het komt nog niet compleet aan de orde, maar vooral ten aanzien van de definitie en de strafbaarstelling. De definitie strookt in hoge mate met de definities die wij ook hanteren. In de voorstellen die nu op tafel liggen, is de strafbaarstelling voor samenzwering optioneel. Deze is in het bijzonder nodig voor landen als het Verenigd Koninkrijk, die het concept van deelname aan een criminele organisatie in het geheel niet kennen. Dit is een eerste bespreking. Het onderwerp ligt op dit moment ook nog niet aan deze Kamer ter instemming voor. Ik ben, als daaraan behoefte bestaat, gaarne bereid hier een volgende keer uitgebreid bij stil te staan. Het is geen punt dat nu speelt.

De heer De Wit heeft gevraagd naar het invoegen van strafrechtelijke bepalingen in richtlijnen. De uitspraak van het Europees Hof houdt in dat er geen principieel bezwaar tegen bestaat dat richtlijnen ook een bepaling bevatten, met betrekking tot de strafrechtelijke handhaving van de bepalingen die ter uitvoering ervan worden vastgesteld. Met deze uitspraak verandert er niets, anders dan een antwoord op de vraag of de Raad dergelijke bepalingen in het kader van het EEG-verdrag mag opnemen. De Commissie heeft het standpunt ingenomen dat het wenselijk wordt geacht dergelijke bepalingen in zeven kaderrichtlijnen op te nemen. Wij hebben dat standpunt ontvangen en werken eraan hierover een standpunt in te nemen. Mijn eerste reactie hierop is, dat het van belang is om te voorkomen dat het strafrecht geleidelijk aan onderwerp wordt van discussie in allerlei forums van vakministers op allerlei terreinen. Als bepalingen vooral worden opgenomen vanuit de optiek van milieu of transport, zou de eenheid van strafrecht verloren kunnen gaan. Dat is mijn initiële standpunt. Het Nederlandse standpunt zal echter binnen het kabinet nog onderwerp van discussie zijn.

In reactie op de vraag over het standpunt van de advocaat-generaal geef ik het gepaste antwoord dat het thans aan het Hof is om een uitspraak te doen. Dan zullen wij verder zien.

Ik weet dat ik nu een aantal vragen onder tafel veeg. Dat doe ik uitsluitend met het oog op de tijd.

De **voorzitter**: Ik geef de leden die daaraan behoefte hebben de gelegenheid tot een heel korte tweede termijn.

De heer **De Wit** (SP): Inderdaad is een aantal dingen blijven liggen. Ten aanzien van de dataretentie heb ik aan de minister voorgelegd dat de amendementen die in het Europees Parlement zijn ingediend, mij tot de conclusie brengen dat nog over de kosten en over de mogelijke strijd met privacy wordt gesproken. Sterker nog, een besluit bescherming persoonsgegevens wordt voorbereid, waarmee de regeling in overeenstemming moet zijn.

Minister **Donner**: Deze amendementen zijn primair nog een zaak van het Europees Parlement. Wij moeten afwachten welke zullen worden aanvaard en welke niet. Door het voorzitterschap is gisteren over de aanvaardbaarheid van de verschillende argumenten met het oog op de standpunten binnen de Raad gesproken.

Het besluit over privacybescherming is een apart voorstel in het kader van de derde peiler. In beginsel is dat niet aan de orde, wanneer wij over een

richtlijn spreken, omdat wij ons dan bewegen op het terrein van de al bestaande richtlijn over de privacybescherming. Het zijn twee gescheiden zaken. De discussies worden gevoerd. Het is primair aan het Europees Parlement om hierover een standpunt in te nemen.

De heer **De Wit** (SP): Ik had ook gevraagd naar de uitwisseling van terrorisme-informatie. Op wie heeft deze uitwisseling betrekking: verdachten, niet-verdachten of mogelijk derden?

Minister **Donner**: Verdachten en niet-verdachten, maar niet uitsluitend met betrekking tot terrorisme.

De heer **De Wit** (SP): Niet uitsluitend terrorisme.

De heer **Weekers** (VVD): De minister heeft met het oog op de tijd niet alle vragen kunnen beantwoorden. Dit betreft onder andere vragen over het rapport over georganiseerde criminaliteit, de evaluatie van de gegevensuitwisseling en de kwaliteit van de analyses van Europol. Het doet voor morgen niet terzake dat ik deze antwoorden nog niet heb gekregen. Ik verzoek de minister er nog schriftelijk op te reageren.

Het Europees Bewijsverkrijgingsbevel is wel van belang voor morgen. Ik ben vooralsnog niet gerustgesteld door de minister. De vraag ten aanzien van het territorium baart mij zorgen, evenals de minister. Hij zegt dat het voorstel in hoge mate overeenstemt met het Nederlandse recht, behalve de grens die Europa bij drie jaar wil leggen, waar wij in onze wet vier jaar hebben staan. Het is voor mij onvoldoende basis om tegen de minister te kunnen zeggen dat hij mijn steun heeft om voort te gaan op de ingeslagen weg. Vooralsnog kan ik geen groen licht geven voor dit voorstel. Ik wil toetsing kunnen verrichten op basis van het uiteindelijke stuk en aan de hand van een uitgebreide notitie van de minister, die ik hem hierbij vraag. Hetzelfde geldt voor het ontwerp kaderbesluit over de procedurele rechten in strafprocedures. De minister is daarop niet ingegaan. Het is de vraag in hoeverre er morgen over zal worden gesproken. Zoals ik in eerste termijn heb gezegd, meen ik dat de volgorde volstrekt verkeerd is. Mijn fractie kan hiermee in ieder geval niet akkoord gaan.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Ik heb nog een vraag over het Europees Bewijsverkrijgingsbevel. Eerlijk gezegd gaat het mij allemaal wat te makkelijk. Het is nogal wat, dat de minister zegt dat op grond van dit bevel straks zaken kunnen worden gevorderd en dwangmiddelen kunnen worden ingezet voor delicten waarop een straf van drie jaar staat, wat in Nederland nu vier jaar is, maar dat wij onze wetgeving hierop dan maar even gaan aanpassen in deze richting. Dat kunnen wij niet zo makkelijk doen. Ik sluit mij hierin graag aan bij de heer Weekers. Wij moeten precies weten wat de consequenties zijn en over welke delicten het gaat, waarvoor ineens allerlei dwangmiddelen zullen kunnen worden ingezet, die tot nu toe niet konden worden ingezet in Nederland. Ik ben er volstrekt niet gerust op en wil op dit punt absoluut niet meegaan.

Minister **Donner**: Wat deze zorg betreft: er ligt een parlementair voorbehoud van Nederlandse zijde met betrekking tot dit besluit. Het is niet vandaag dat wij er over spreken. In de afgelopen anderhalf jaar is dit herhaaldelijk aan de orde gekomen. Ook de inhoud van het voorstel. Het verbaast mij dus enigszins dat nu deze bezwaren erover blijken te bestaan.

De heer **Weekers** (VVD): De VVD-fractie heeft al eerder haar bezwaren aangekaart! Minister **Donner**: Dat klopt, maar juist niet over dit punt. Wij zullen het er opnieuw over moeten hebben, want één ding kan niet. Wij kunnen niet zeggen dat het niet kan veranderen in het kader van de Euro-

pese samenwerking, omdat wij het niet in onze wetgeving hebben staan. Dat geldt ook ten aanzien van de dataretentie. Ook die is op dit moment niet in onze wetgeving opgenomen. Ik zou echter menen dat het juist is gewenst om het wel op Europees niveau te regelen.

Als de definitieve teksten er zijn, stel ik mij voor niet te wachten tot het weer op de JBZ-Raad aan de orde komt, maar dat er dan door de Kamer over kan worden gesproken. Ik ben van mening dat het wel degelijk verantwoord is om op dit punt in het kader van Europese samenwerking tot een wijziging te komen. De Kamer kan gerust zijn. Er hoeft op dit moment geen verder standpunt over te worden ingenomen. Het parlementair voorbehoud ligt er. Het is duidelijk dat Nederland niet met het resultaat kan instemmen, zonder dat er ook instemming is van de beide Kamers van de Staten-Generaal.

De procedurele rechten zijn nu voor het eerst aan de orde gesteld. Er ligt nog niets voor ter besluitvorming. Het is een voorstel, waarvan ik al eerder heb aangegeven dat ik grote vraagtekens plaats bij de vraag of wij dit op Europees niveau moeten regelen.

Hetzelfde geldt voor het andere punt dat aan de orde wordt gesteld: de mediation. Ook daarover vindt een eerste discussie plaats.

De **voorzitter**: Ik kom tot de conclusies.

Over het a-punt 2b heeft de Kamer geen voorbehoud gemaakt in deze vergadering.

Met 2d was al ingestemd op 28 april 2004.

Bij de b-punten maakt de Kamer een voorbehoud op punt b13 en b15. Bij het laatste moet worden vermeld dat een nadere discussie zal worden gevoerd.

De heer **Weekers** (VVD): Wat mij betreft ook b14, al ligt dat niet ter besluitvorming voor.

De **voorzitter**: Dat hoeft niet, omdat het niet voorligt.

De heer **De Wit** (SP): Hoewel de minimumnormen met betrekking tot asiel nu niet ter beslissing voorliggen, wil ik toch in ieder geval al aantekenen dat mijn fractie de bezwaren die wij destijds hadden overeind houdt.

De **voorzitter**: Dat geldt dus punt 2d.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Dat geldt ook voor GroenLinks.

De **voorzitter**: Genoteerd.

Minister **Donner**: Nog één punt waarover vragen bestonden: het Europees terrorismebeleid. Het derde voortgangsrapport over terrorismebestrijding zal binnenkort aan de Kamer worden gezonden. Eerder is hierover al separaat een stuk aan de Kamer gezonden. De conclusie daarover was toen dat men het niet gescheiden wilde behandelen, maar wilde bespreken in samenhang met het Nederlandse terrorismebeleid. Derhalve zou ik voor willen stellen om bij onze bespreking van het derde voortgangsbericht ook de stand van zaken in Europa te beschouwen. Ik stel mij voor daarover dan niet nog weer eens separaat een stuk aan de Kamer te sturen. De voorstellen van de heer De Vries worden elke zes maanden aan de Kamer gestuurd.

De **voorzitter**: Ik constateer dat enige onduidelijkheid bestaat ten aanzien van punt b11. Ik heb er geen bezwaren tegen gehoord. De bezwaren spitsten zich toe op b12, b13 en b15.

De heer **De Wit** (SP): Ik wil dan alsnog een voorbehoud bij b11 maken.

De **voorzitter**: De SP-fractie tekent een voorbehoud aan over b11.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Daarbij sluit ik mij aan.

De **voorzitter**: Voor GroenLinks geldt het voorbehoud eveneens. De overige leden hebben dit voorbehoud niet. Ik heb hieromtrent ook niets gehoord van de vertegenwoordigers van andere fracties, die er op dit moment niet zijn.

De heer **Weekers** (VVD): Ik herhaal mijn verzoek om schriftelijk terug te komen op de vragen die nu omwille van de tijd niet konden worden beantwoord.

De **voorzitter**: Dat kan per brief.

De heer **Weekers** (VVD): Ik zie de minister zuur kijken. Wanneer wij vragen stellen, willen wij die wel beantwoord zien.

De **voorzitter**: Wij zullen er nog op terugkomen welke vragen nog moeten worden beantwoord.

Sluiting 12.12 uur.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
De Pater-van der Meer

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties,
Noorman-den Uyl

De griffier van de vaste commissie voor Justitie,
Coenen